

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Природничо-географічний факультет
Кафедра біології та методики навчання біології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан природничо-географічного факультету
Л.П. Міронець
«1» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БК Сучасні методи досліджень в біології

галузь знань: А Освіта

спеціальність: А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Біологія, природознавство та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня вищої освіти

Погоджено науково-методичною
комісією природничо-географічного
факультету
«29 серпня» 2025 р.
Голова

(Міронець Л.П., канд. пед. наук
доцент)

Розробник: Торяник Валентина Миколаївна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики навчання біології

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри біології та методики навчання біології
Протокол №1 від «28 серпня» 2025 року.

Завідувач кафедри
Литвиненко Ю. І., канд. біол. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Магістр	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 150		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні	
		24 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		102 год.	138 год.
		Консультації	
		0 год.	2 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни: сформувати у здобувачів освіти знання про методологію біологічних досліджень.

Структура, зміст курсу, організація різних видів діяльності здобувачів освіти спрямовані на розв'язання наступних **завдань**:

а) сформувати теоретичні знання про:

- предмет і сутність науки та її головні функції;
- основоположні засади наукового пізнання об'єктивно існуючої реальності;
- основні елементи структури наукового мислення;
- основні положення наукової методології.
- методи проведення наукових досліджень в біології;
- методи обробки, аналізу та оформлення результатів наукових досліджень в біології;
- способи роботи з науковою біологічною інформацією;
- форми організації науково-дослідних робіт з біології.

б) сформувати практичні вміння та навички:

- організувати свою наукову діяльність;
- користуватися сучасними інформаційними базами та алгоритмами їх застосування при плануванні та проведенні наукових досліджень з біології;
- використовувати загальні і спеціальні методи наукових досліджень в біології;

- оформляти результати науково-дослідної роботи (кваліфікаційна робота стаття, тези, доповідь);
- готувати кваліфікаційну роботу до публічного захисту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 1. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Методи викладання, навчання: інтерактивні лекції, лекції з мультимедійним супроводом, практичні заняття, частково-пошуковий метод, обмін думками (think-pair-share) електронне навчання на платформі Moodle.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Відсутні. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 року.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄCTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
A	Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що впливають з наявних даних, на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструє гіпотези і перевіряє їх. При цьому не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних завдань, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом з дисципліни.
B	Добре знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
C	Знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінених, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
D	Має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих

	деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних завдань.
E	Самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
F	Не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
FX	Має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (ДФН)

Розділ 1		Розділ 1				Розділ 1				Разом	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Поточний контроль										40	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Контроль самостійної роботи											
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

T1, T2, ...T10 – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (ЗФН)

Розділ 1		Розділ 1				Розділ 1				Разом	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Поточний контроль										40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи											
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	

T1, T2, ...T10 – теми

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ імені А. С. Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015).

Засобами та формами формативного оцінювання є: усне опитування, та коментарі викладача за його результатами, обговорення та самокорекція виконаної здобувачами освіти роботи, самооцінювання. Сумативне оцінювання включає оцінки за виконання завдань практичних занять (поточний контроль) та оцінки за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) самостійної роботи. Виконання ІНДЗ передбачає написання тез доповіді з теми кваліфікаційного дослідження, або проходження курсу в інших ліцензованих установах/організаціях з отриманням сертифікату за будь-якою тематикою, що відповідає програмі навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ здійснюється здобувачем освіти в індивідуальному порядку. Оцінювання знань здобувачів освіти охоплює усі теми, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1.

Методологія наукових досліджень в біології

Тема 1. Методологія науки.

Поняття про методологію науки. Рівні методології науки: сутність, значення та характерні особливості. Поняття про методи наукового дослідження. Загальнонаукові та емпіричні методи, їх класифікація, особливості використання та інтерпретації результатів. Зв'язок методу і методики дослідження. Особливості використання загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження та інтерпретації вихідної інформації. Вибір конкретної методики наукового дослідження як системи загальних і спеціальних методів.

Тема 2. Особливості методології наукових досліджень в біології.

Особливості біологічного наукового дослідження. Пріоритетні напрямки сучасних наукових досліджень з біології. Загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень біологічних об'єктів, процесів, явищ. Методика спостереження і експерименту. Статистичні методи обробки біологічних даних.

РОЗДІЛ 2.

Сучасні методи дослідження живих систем

Тема 3. Методи досліджень на молекулярному рівні організації живих систем.

Тема 4. Методи досліджень на клітинному рівні організації живих систем.

Методи мікроскопії: оптична (світлопольна, темнопольна, фазово-контрастна та люмінесцентна) та електронна (просвічувальна (трансмісійна) та скануюча). Метод центрифугування для розділення органел. Метод мічених атомів (авторадіографію) для відстеження біохімічних процесів. Методи клітинної інженерії та культури клітин для вивчення функцій та створення клітинних моделей.

Методи мікроскопії: оптична (світлопольна, темнопольна, фазово-контрастна та люмінесцентна) та електронна (просвічувальна (трансмісійна) та скануюча). Метод центрифугування для розділення органел. Метод мічених атомів (авторадіографію) для відстеження біохімічних процесів. Методи клітинної інженерії та культури клітин для вивчення функцій та створення клітинних моделей.

Методи дослідження органів і систем органів: морфологічні (вивчення форми та будови), фізіологічні (дослідження процесів життєдіяльності, до прикладу, живлення, фотосинтезу), біохімічні (аналіз вмісту речовин) та експериментальні методи (виращування *in vitro*).

Методи дослідження біорізноманіття. Польові (спостереження, вимірювання, польовий експеримент) та лабораторні (хімічний, біохімічний аналізи) методи. Моніторинг для тривалого спостереження. Експеримент для вивчення в штучних умовах. Моделювання (включаючи математичне) для прогнозування. Статистичний метод для аналізу кількісних даних. Біотестування для оцінки впливу середовища.

Організація наукових досліджень з біології

Типові програми за основними напрямками польових досліджень. Еколого-фауністичні та еколого-флористичні дослідження. Монографічні дослідження. Біоценотичні дослідження. Фенологічні дослідження.

Тема 9. Обробка і представлення результатів дослідження.

Тема 10. Біоетика.

Біоетика як наукове і філософське поняття. Диференціація біоетики. Біоетичні аспекти експериментальних і лабораторних досліджень. Правове регулювання біоетичних проблем. Основні принципи державної політики в галузі біоетики. Європейська біоетика і біоправо. Законодавство України та світу у сфері біоетики.

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	У сь ог о	у тому числі					Ус ьог о	у тому числі				
		Л е к ц і ї	П р а к т .	Л а б а р .	К о н с. с т .	С а м о с т .		Л е к ц і ї	П р а к т .	Л а б о р .	К о н с. с т .	С а м о с т .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. Методологія наукових досліджень в біології												

Тема 1. Методологія науки	14	4	0	0	0	10	12	0	0	0	0	12
Тема 2. Особливості методології наукових досліджень в біології	12	2	0	0	0	10	16	2	0	0	0	14
Всього	26	6	0	0	0	20	28	2	0	0	0	26
РОЗДІЛ 2. Сучасні методи дослідження живих систем												
Тема 3. Методи досліджень на молекулярному рівні організації живих систем	16	2	4	0	0	10	18	2	2	0	0	14
Тема 4. Методи досліджень на клітинному рівні організації живих систем	16	2	4	0	0	10	16	0	2	0	0	14
Тема 5. Методи досліджень на рівні організму	16	2	4	0	0	10	14	0	0	0	0	14
Тема 6. Методи досліджень біологічних систем на популяційно-видовому рівні організації	16	2	4	0	0	10	16	0	2	0	0	14
Всього	64	8	16	0	0	40	64	2	6	0	0	56
РОЗДІЛ 3. Організація наукових досліджень з біології												
Тема 7. Організація польових досліджень	14	2	2	0	0	10	14	0	0	0	0	14
Тема 8. Організація лабораторних досліджень	14	2	2	0	0	10	14	0	0	0	0	14
Тема 9. Обробка і представлення результатів дослідження	16	4	2	0	0	10	16	0	0	0	2	14
Тема 10. Біоетика	16	2	2	0	0	12	14	0	0	0	0	14
Всього	60	10	8	0	0	42	36		0		2	56
Усього годин	150	24	24	0	0	102	150	4	6	0	2	138

7.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
-------	------------	-------------

		д.ф.н	з.ф.н
1.	Методи досліджень на молекулярному рівні організації живих систем	4	2
2.	Методи досліджень на клітинному рівні організації живих систем	4	2
3.	Методи досліджень на рівні організму	4	
4.	Методи досліджень біологічних систем на популяційно-видовому рівні організації	4	2
5.	Організація польових досліджень	2	
6.	Організація лабораторних досліджень	2	
7.	Обробка і представлення результатів дослідження	2	
8.	Біоетика	2	
	Всього	24	6

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Облік і оподаткування». Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35699/1/%D0%91%D1%80%D1%83%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%A0.%20%D0%A4.%20%D0%9C%D0%9D%D0%94%20%D1%96%20%D0%92%D0%9E%D0%94%>
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Ліра-К. 2018. 352 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
3. Горин В. П. Тестові завдання для самоконтролю оволодіння основами навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів денної форми навчання другого ступеня вищої освіти (магістр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 23 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/42130/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B8_%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8.pdf
4. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с. URL: <http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
6. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
7. Кислий В. М. Організація наукових досліджень. К. : Університетська книга, 2018. 224 с. URL: https://science.logistics-gr.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1241&catid=13&Itemid=5

8. Ладанюк А. П., Власенко Л. О. Методологія наукових досліджень. Київ : Ліра-К. 2018. 252 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf
9. Лазарева О. В. Методологія наукових досліджень за фахом. Практикум для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Галузь знань : 19 «Архітектура та будівництво» : методичні рекомендації. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 56 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/491>
10. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16477/1/MOND_2018_posibnyk.pdf
11. Магістерська робота. Методика підготовки : посібник / В. Русавська, Т. Долбенко, Ю. Горбань, І. Бондар. К. : Ліра-К, 2017. 140 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12255.pdf>
12. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2017. URL: 136 с. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Ministerstvo-osvity-i-nauky-Ukrainy.pdf>
13. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методичні вказівки щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної магістерської роботи. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2019. 89 с. URL: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
14. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів магістрів 8.014. Середня освіта (Географія) / І.Ю. Фекета. Ужгород : видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 65 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36624/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>
15. Методологія наукових досліджень в медицині: навч. посібник / В. Д. Бабаджан, Н. С. Бакуменко, О. І. Кадикова та ін.; за ред. П. Г. Кравчуна, В.Д. Бабаджана, В.В. М'ясоєдова. Харків : ХНМУ, 2020. 260 с. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/26906>
16. Методологія та організація наукових досліджень: курс лекцій / Т. І. Яворська. Мелітополь : Люкс, 2020. 190 с. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/KONSPEKT-LEKTSIJ-MOND.pdf>
17. Методологія та організація наукових досліджень: методичні вказівки до практичних занять та виконання здобувачами освіти самостійної роботи / укладач Торяник В. М.. Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. 28 с. URL: <https://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/312/simplesearch?filterquery=Toriany%2C+Valentyna+Mykolaivna&filtername=author&filtertype>equals>
18. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
19. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н. І. Бурау, В. С. Антонюк, Д.О. Півторак. Електронні текстові дані (1 файл:0,4 Мбайт). КІП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45871/1/Metod_doslid.pdf
20. Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (нова редакція) URL: https://drive.google.com/file/d/1eVftmQAGSHXD1SvbI0b02q6UNMFr77Bn/view?usp=share_link

21. Презентація результатів наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія» / С. О. Решетняк, Д. В. Савченко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 9,4 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 100 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/1/Prezentatsiia_re...
22. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підр. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. URL: <https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf>
23. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. Посіб. К. : НАДУ, 2018. 184 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0.pdf
24. Сухомлін К. Б., Зінченко О. П. Методологія та організація наукових досліджень в галузі біології: Тестові завдання. Луцьк : Медіа, 2017. 72 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/14599>
25. Товт В. А. Основи наукових досліджень та методика підготовки дипломних робіт: навч. посіб. Ужгород: «ТОВ «PiK-Y», 2019. 139 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/25286/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9D%D0%94%D0%A0.pdf>
26. Федірчик Т.Д., Шульга А.В., Шевчук К.Д. (2021) Методичні рекомендації до вивчення курсу «Методологія та методика науково-педагогічних досліджень». Чернівці: РОДОВІД, 2021. 56 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1688/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
27. Фекета І. Ю. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів магістрів 8.014. Середня освіта (Географія). Ужгород: видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 65 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36624/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>

Додаткові

1. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf>
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
3. APA (American Psychological Association) style – Стиль цитування АПА (Американська психологічна асоціація) [Електронний ресурс]. URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/apa_style.pdf
4. Бруй О. Відкритий доступ до наукової інформації: від ідеї до руху. [Київ], 2012. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/2194>
5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
6. Вакаренко О. Періодичні академічні видання: представленість в Інтернеті та проблеми відповідності критеріям світових баз даних. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4069>.

7. Голиков В. А., Козьмініх М. А., Онищенко О. А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Одеса : ОНМА, 2014. 163 с.
8. Грабовська Т. О., Тепла О.М. Методичні рекомендації з підготовки і написання наукової доповіді та організації конференції. URL: <http://elibrary.nubip.edu.ua/4862/>.
9. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки Структура і правила оформлення.
10. ДСТУ 3017-95 Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 38 с.
11. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання.
12. Єгоров І. Ю. Забезпечення відкритості результатів наукових досліджень: сучасні підходи до вирішення проблеми. *Університетські наукові записки*. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. 2018. № 66. С. 6–16.
13. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дніпропетровськ : Герда, 2015. 190 с.
14. Карпаш О. М., Райтер П. М., Карпаш М. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. 253 с.
15. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / уклад. Олійник Н. Ю. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2015. 110 с.
16. Методика підготовки доповіді на конференцію. URL: https://pidruchniki.com/70367/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodika_pidgotovki_dopovidi_konferentsiyi
17. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти із підтримки принципів академічної доброчесності; Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту». – Лист МОН від 23.10.2018р. № 1/9-650. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yak-pidtrimati-akademichnu-dobrochesnist-vuniversiteti-mon-rozrobilo-ta-nadislalo-na-zvo-rekomendaciyi-z-akademichnoyi-dobrochesnosti>
18. Назаренко І. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. для студентів ВНЗ Київ : КНУБА, 2014. 123 с.
19. Огляди ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна 2017 / Переклад з англ.; Інститут розвитку освіти. К. : Таксон, 2017. 184 с.
20. Основні вимоги до оформлення бібліографічного опису документів. URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/zrazky-bibliohrafichnykh-opysiv>
21. Петрушенко В. П. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.
22. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
23. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2016. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
24. Про освіту. Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2017. № 38-39. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
25. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>
26. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) / Американські Ради з міжнародної освіти : Програми Американських Рад. URL: <http://www.saiup.org.ua>
17. Пустовойт Б. А., Федяй І. О. Навчальний посібник для проведення практичних занять з «Основ науково-дослідної роботи». Харків : ХДАФК, 2017. 143 с.
27. Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). Лист МОН від 15.08.2018 р. № 1/11-8681. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.

28. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень : збірник тестів. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 68 с.
29. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень : методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 44 с.
30. 35 порад, які допоможуть підготувати статтю для публікації в журналах, що індексуються в Scopus та Web of Science/ nim.media/ URL: <https://studfile.net/preview/6872312/page:25/#35>
31. Харитонova О. І., Ульянова Г. О. Захист авторських прав від плагіату : монографія. Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2014. 211 с.
32. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Рівне : НУИГП, 2016. 151 с.
33. Шейко В.М., Кушнарeнко П.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ : «Знання-Прес», 2012. 293 с.
34. Шишкіна Є. К., Носирєв О. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Діса плюс, 2014. 200 с.
35. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. URL: <http://bit.ly/2ocIDPD>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечна класифікація URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Бібліотечна_класифікація
2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
5. Офіційний сайт студентської електронної бібліотеки «ЧИТАЛКА». URL: <http://chitalka.info>
6. Офіційний сайт онлайн-бібліотеки освітньої та наукової літератури. URL: <https://eduknigi.com>
7. Сайт електронної бібліотеки підручників. URL: <http://studentam.kiev.ua>
8. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн. URL: <https://pidru4niki.com>
9. Сайт наукової бібліотеки СумДПУ імені А. С. Макаренка. URL: <https://library.sspu.edu.ua/> (Рубрика: Організація наукового дослідження. URL: <https://library.sspu.edu.ua/organizatsiya-naukovogo-doslidzhennya/>)
10. Сайт Харківської державної наукової бібліотеки ім. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- мультимедійний комплекс;
- підручники та навчальні посібники, зазначені у списку, електронний каталог бібліотеки Сумського державного педагогічного університету, інституційний репозитарій eSSPUiR;
- інформаційні ресурси, зазначені у списку;
- відеоматеріали за темами курсу.